

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos sodininkų draugijai

Nr.

Kopija
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei
Viktorijai Čmilytei-Nielsen
El.p. viktorija.cmilyte@lrs.lt
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentui
Mindaugui Sinkevičiui
El. p. bendras@lsa.lt

Į 2021-05-06
2021-05-10

Nr. S-05
S-1486

DĖL GĖLO POŽEMINIO VANDENS GAVYBOS GRĘŽINIŲ ĮTEISINIMO LAIKINOJO ĮSTATYMO PROJEKTO IR KITŲ LYDIMŲJŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Išnagrinėjome Lietuvos sodininkų bendrijos 2021-05-06 raštą Nr. S-05 „Dėl Gėlo požeminio vandens gavybos grėžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projekto ir kitų lydimųjų įstatymų projektų“ (toliau – raštas) ir pagal kompetenciją teikiame Aplinkos ministerijos specialistų nuomonę, kuri nėra oficialus teisės aiškinimas ar sprendimas konkrečioje situacijoje, nes įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 patvirtinti Aplinkos ministerijos nuostatai¹ nesuteikia teisės Aplinkos ministerijai oficialiai aiškinti įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas.

Informuojame, kad pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 str. ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. nuostatas geriamojo vandens išgavimas, tiekimas ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas savivaldybių teritorijose yra savivaldybių institucijų pareiga, o savivaldybių tarybos vykdo vandens tiekimui skirtos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros savininkų arba savivaldybės (savivaldybių) kontroliuojamų įmonių, kurioms priklauso ši infrastruktūra, dalyvio teises ir pareigas. Pažymėtina, kad teikiamu Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 13, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-146(2) nenustatoma nauja pareiga, tačiau įtvirtinamas konkretus laikas, nes savivaldybės, turėdamos konkrečias pareigas, delsia jas vykdyti.

Vadovaujantis Įstatymo 16 str. 6 d. nuostatomis, savivaldybei arba jos kontroliuojamai vandens tiekimo įmonei nustatyta, kad geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama viešajam geriamojo vandens tiekimui ir (arba) nuotekų tvarkymui, ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama paviršinių nuotekų tvarkymui, savivaldybės institucijos iniciatyva turi būti perduodama savivaldybei arba viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui ar paviršinių nuotekų tvarkytojui vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų išpirkimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka. Aprašo 24 p. numatyta, kad „<...>

¹ Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimas Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

šalims susitarus, infrastruktūros objektas gali būti perduotas savivaldybės arba viešojo geriamojo vandens tiekėjo, paviršinių nuotekų tvarkytojo nuosavybėn neatlygintinai.“; 22 p. nustatyta, kad „<...>Jeigu infrastruktūros objekto savininkas atsisako parduoti infrastruktūros objektą arba kai tarp šalių kyla ginčas dėl kainos ar kitų pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų, savivaldybės institucijos iniciatyva sudaromos sutartys dėl infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos) ir geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo“. Atsižvelgiant į tai, savivaldybė turi galimybę priimti sprendimą, kuris jai tinkamiausias: išpirkimas ar susitarimas dėl perdavimo neatlygintinai, kad iki Įstatymo projekte siūlomos datos infrastruktūra būtų perduota savivaldybei. Taip pat išlieka ir sutarčių sudarymas dėl infrastruktūros naudojimo, kad būtų užtikrintas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Įstatymo 34 str. 5 d. nuostatomis, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų suderintos planuojamos investicijos su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (dabar Valstybinė energetikos reguliavimo taryba) gali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms nustatyti, todėl išperkama kitiems asmenims priklausanti infrastruktūra gali būti įtraukiama į planuojamas investicijas.

Rašte nurodote, kad „<...> šiuo metu ženkliai svarbesnė problema yra ne gėlo vandens išgavimo apmokestinimas, o individualių nuotekų tvarkymo tinklų tobulinimas <...>“. Atkreipiame dėmesį, kad siūlomais projektais nesiekama apmokestinti požeminio vandens išteklių naudotojų, siekis yra, kad visi naudojami gręžiniai būtų identifikuoti, o ištekliai išgaunami teisėtai. Avarijos ar taršos atveju būtina reaguoti greitai, todėl reikalinga kuo detalesnė informacija apie įrengtus gręžinius. Tarša požeminiame vandenyje retai būna lokali, ji gali paveikti visą vandeningąjį sluoksnį, o tai reikštų ir visus iš to sluoksnio išgaunančius požeminį vandenį vartotojus.

Rašte nurodote, kad „<...>Būtina numatyti individualių tinklų pertvarkos kompensavimo tvarką dabartiniais vartotojams, kadangi centrinių nuotekų plėtra labai vėluoja ar išvis toje teritorijoje nenumatoma.<...>“. Primename, kad vadovaujantis Įstatymo 12 str. 2 p., „savivaldybių institucijos turi siekti, kad pagal geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybės gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėtų galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas. Aglomeracijose turi būti planuojamos centralizuotosios geriamojo vandens tiekimo ir centralizuotosios nuotekų surinkimo sistemos, išskyrus atvejus, nurodytus šio straipsnio 3 dalyje“.

Pažymėtina, kad teisės aktai neišskiria skirtingo reglamentavimo gyvenvietėms ir sodininkų bendrijoms dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, todėl savivaldybės, organizuodamos nepertraukiamą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą gyventojams, turi užtikrinti, kad gyventojams tiekiamas geriamasis vanduo atitiktų visuomenės sveikatos saugos reikalavimus, o nuotekų tvarkymas – aplinkosaugos reikalavimus.

Informuojame, kad savivaldybių institucijos, vykdydamos teisės aktuose nustatytus reikalavimus, planuoja ir organizuoja geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą savo teritorijose ir viešojo geriamojo vandens tiekimo regionuose rengdamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus² (toliau – planas).

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatyme³ įtvirtinta savivaldybėms pareiga iki 2021 m. kovo 1 d. pakeisti planus ir juose nustatyti aglomeracijų ribas bei iš naujo įvertinti viešojo geriamojo vandens tiekimo teritorijas, vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų rengimo taisyklėmis⁴. Keičiant planą turi būti numatytos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys, nurodyti šios infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapai (eiga, eiliškumas) ir finansavimas, o savivaldybių administracijų direktoriai ar

² Įstatymo 12 str. 1. d., 13 str.

³ 2018 m. gruodžio 20 d. priimtas Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 1, 3, 6, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 34, 35, 38 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 34¹, 35¹ straipsniais ir priedu įstatymas.

⁴ Patvirtintos LR aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-636 Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų taisyklių patvirtinimo.

jų įgalioti asmenys turės prižiūrėti ir užtikrinti planų sprendinių įgyvendinimą⁵. Atkreipiame dėmesį, kad plano keitimo procesai yra vieši, todėl Jūs turite teisę juose dalyvauti bei teikti pasiūlymus.

Pažymime, kad siekiant įgyvendinti direktyvos 91/271/EEB dėl miestų nuotekų valymo⁶ (toliau – direktyva) reikalavimus, turi būti užtikrinta, kad aglomeracijose, didesnėse kaip 2000 gyventojų ekvivalento, 98 proc. gyventojų būtų prijungti prie centralizuotos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros, likusi gyventojų dalis gali tvarkyti nuotekas individualiose sistemose. Apibendrinant pateiktą informaciją, pažymime, kad savivaldybės privalo pakeisti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus, nustatyti aglomeracijų ribas ir įgyvendinti reikalingą infrastruktūros plėtrą aglomeracijose iki 2023 m.

Taip pat pažymime, kad Įstatymo 23 str. ir Įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose įtvirtintos asmenų, individualiai tvarkančių nuotekas, teisės ir pareigos. Pažymėtina, kad prie viešųjų nuotekų valymo įrenginių neprisijungęs fizinis asmuo prisiima atsakomybę dėl tinkamo nuotekų tvarkymo, valymo įrenginių įrengimo ir eksploatavimo, aplinkosaugos, higienos ir kitų savivaldybės tarybos nustatytų reikalavimų, teisių laikymosi ir pareigų vykdymo.

Atkreipiame dėmesį, kad 2014–2020 m. finansavimo periodo ES struktūrinių fondų lėšos suplanuotos ir paskirstytos. 2021–2027 m. finansavimo periodo Veiksmų programa išsiųsta derinti Europos Komisijai, tačiau dar negautas pritarimas skirti lėšų vandentvarkos sektoriui iš ES Sanglaudos fondo.

Taip pat informuojame, kad siūlomais projektais planuojama numatyti papildomus reikalavimus individualių nuotekų tvarkymo įrenginių naudojimo priežiūrai. Jau šiuo metu tokių įrenginių naudotojai privalo turėti sutartį su įrenginį prižiūrinčia įmone, tačiau nėra detalizuota priežiūros tvarka. Numatoma šią tvarką detalizuoti. Individualių nuotekų tvarkymo įrenginių informacija taip pat bus teikiama į nuotekų tvarkymo informacinę sistemą (NTIS). Visos šios priemonės leis geriau valdyti individualiai tvarkomų nuotekų sritį, efektyvinti kontrolę, mažinti aplinkos taršą ir prisidės prie to, kad kokybiškai ir nustatyta tvarka sertifikuoti individualūs biologinio valymo įrenginiai būtų diegiami Lietuvoje.

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (toliau – TAIS) projektų registravimo posistemėje registruotiems teisės aktų projektams visuomenė gali teikti pastabas ir pasiūlymus iki pat jų priėmimo. Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projektas Nr. XIVP-144(2), Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-145(2) ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 13, 14 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-146(2) (toliau – Įstatymų projektai) TAIS registruoti 2021 m. kovo 16 d.

Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projekte Nr. XIVP-144(2) nurodyta, kad negavus savivaldybės vykdomosios institucijos pritarimo naudoti gręžinį arba pagal Lietuvos Respublikos specialųjų žemės naudojimo įstatymo nuostatas nesuderinus vandenviečių apsaugos zonų (toliau – VAZ), gręžinys turi būti likviduojamas. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad projekte taip pat nurodyta, kad „Savivaldybės vykdomoji institucija gali nepritarti naudoti gręžinį, tik jeigu gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra.“. Požeminio vandens gręžiniai likviduojami vadovaujantis Požeminio vandens gręžinių projektavimo, įrengimo, konservavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo⁷ reikalavimais, kuriuose nurodyta, kad likviduoti būtina, kai gręžiniai „<...>nenaudojami ir nebus naudojami“. Atkreiptinas dėmesys, kad nesuderinus VAZ nebus užtikrinama tinkama požeminio vandens gręžinio ir iš jo išgaunamų išteklių apsauga.

Informuojame, kad teikiamu Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-145(2) ne

⁵ Įstatymo 10 str. 1 d, 13 p.

⁶ 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 26) su paskutiniais pakeitimais ir papildymais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1).

⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2021 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. D1-257 redakcija).

nustatomi nauji reikalavimai, o kaip tik siūloma esamus reikalavimus sušvelninti. Šiuo metu Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 6 str. 2 d. nurodyta, kad už nedeklaruotą ar deklaruotą mažesnę negu išgautas gamtos išteklių kiekį ir (ar) be leidimo išgautą gamtos išteklių kiekį taikomas didesnis mokesčio tarifas, kuris apskaičiuojamas šio įstatymo 1, 2 ir 3 prieduose nustatytus tarifus dauginant iš koeficiento 10, o teikiamu projektu siūloma sumažinti Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatyme požeminio vandens (išskyrus mineralinį vandenį) ištekliams nustatytą koeficientą nuo 10 iki 2.

Šis atsakymas per vieną mėnesį nuo jo gavimo gali būti skundžiamas Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, LT-01402 Vilnius) ar Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius).

Aplinkos viceministrė

Raminta Radavičienė

M. Sakalauskaitė, +370 614 61578, el. p. monika.sakalauskaite@am.lt

V. Tuskenytė, +370 695 86821, el. p. valentina.tuskenyte@am.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL GĖLO POŽEMINIO VANDENS GAVYBOS GREŽINIŲ ĮTEISINIMO LAIKINOJO ĮSTATYMO PROJEKTO IR KITŲ LYDIMŲJŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-06-14 Nr. (10)-D8(E)-4108
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	RAMINTA RADAVIČIENĖ, Viceministrė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-06-13 16:38:11
Parašo formatas	Parašas, pažymėtas laiko žyma
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-06-13 16:38:25
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-28 - 2024-01-28
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Regina Žemaitienė, Vyr. specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-06-14 09:53:08
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-07 - 2023-01-07
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
El. dokumento įvykius aprašantys metaduomenys	
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. Tikrinimo data: 2021-06-14 09:55:24
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-06-14 atspausdino Regina Žemaitienė
Paieškos nuoroda	